

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Chce se naše vláda vyhnout hrazení náhrady škody v důsledku krizových opatření nařizovaných během nouzového stavu?

Probíhající pandemický stav Vláda České republiky po vyhlášení nouzového stavu řešila krizovými opatřeními dle krizového zákona. Po skoro dvou týdnech začala obdobná omezení základních lidských práv namísto krizových opatření řešit mimořádnými opatřeními vydávanými Ministerstvem zdravotnictví České republiky dle zákona o ochraně zdraví. Mnozí v tomto manévru našich vládních představitelů spatřují účelový krok za účelem znemožnění dotčených osob domáhat se náhrady škody dle krizového zákona. Skutečně se může vláda tímto úhybným manévrem zbavit odpovědnosti za náhradu škody? Dle našeho názoru tomu tak není.

V důsledku šíření pandemie Vláda České republiky (dále jen „**Vláda**“) usnesením ze dne 12. 3. 2020, zveřejněným ve sbírce zákonů pod číslem 69/2020, vyhlásila nouzový stav (dále jen „**Nouzový stav**“) v souladu s ustanovením čl. 5 a 6 ústavního zákona č. [110/1998](#) Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**Bezpečnostní zákon**“), a to s účinností od 14.00 hodin dne 12. 3. 2020 na dobu trvání 30 dnů. Nezabýváme se přitom v tomto pojednání otázkou, zda má usnesení Vlády o vyhlášení nouzového stavu náležitosti vyžadované Bezpečnostním zákonem.

Vyhlášením Nouzového stavu Vláda zmocnila sama sebe k vydávání samostatných usnesení – krizových opatření pro řešení krizové situace, k čemuž je Vláda oprávněna v souladu s ustanovením § 5 písm. a) až e) a § 6 zákona č. [240/2000](#) Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**Krizový zákon**“).

V případě šíření epidemie může také Ministerstvo zdravotnictví České republiky (dále jen „**MZČR**“) vydávat mimořádná opatření k ochraně obyvatel při vzniku epidemie dle ustanovení § 80 odst. 1 písm. g) zákona č. [258/2000](#) Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**Zákon o ochraně zdraví**“) ve spojení s ustanovením § 69 Zákona o ochraně zdraví.

Krizová opatření

V souvislosti s vyhlášením Nouzového stavu došlo k vyhlášení několika krizových opatření, která byla následně nahrazena mimořádnými opatřeními MZČR. V důsledku těchto opatření dochází k omezení osob při maloobchodním prodeji a poskytování služeb, zejména ve stravování a provozování veřejných sportovišť a kulturních zařízení, a dále při prodeji ubytovacích služeb. Dále byl podstatně omezen volný pohyb osob.

Náhrada škody v důsledku krizových opatření dle krizového zákona

Jestliže v důsledku krizových opatření dle Krizového zákona dojde ke vzniku škod na majetku právnických nebo fyzických osob (podnikajících i nepodnikajících), má stát povinnost takovou škodu nahradit. V takovém případě se musí vždy jednat o škodu v přímé souvislosti se zavedenými krizovými opatřeními. Zprostit náhrady škody se stát může pouze v případě, že poškozený si škodu způsobil sám, a nikoliv v souvislosti s krizovými opatřeními.

Mimořádná opatření vydaná Ministerstvem zdravotnictví

Vláda některé zákazy nařízené krizovými opatřeními přímo dle Krizového zákona prodloužila prostřednictvím mimořádných opatření MZČR vydaných dle Zákona o ochraně zdraví. Je otázkou, co Vláda tímto krokem sleduje. Na první pohled se může zdát, že se Vláda snaží obejít možnost náhrady škody dotčeným subjektům dle Krizového zákona, neboť prodloužení zákazů na základě mimořádného opatření MZČR bylo vydáno s odkazem na Zákon o ochraně zdraví, nikoliv s odkazem na Krizový zákon.

Zákon o ochraně zdraví narozdíl od Krizového zákona neobsahuje úpravu nároku na náhradu škody dotčených subjektů v důsledku mimořádných opatření. Náhrada škody dle zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, nemůže být uvažována ani v teoretické rovině, když se jedná o škodu způsobenou normativním aktem orgánu veřejné moci. Náhrada škody dle zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů, také nepřípadá do úvahy, když nejsou splněny předpoklady pro uplatnění škody dle tohoto právního předpisu, jelikož nedošlo k vydání rozhodnutí, které by mimořádná opatření označila za nezákonná.

Je možná náhrada škody v důsledku mimořádných opatření vydaných Ministerstvem zdravotnictví?

S ohledem na předchozí část se může zdát, že výše popsaným krokem Vláda zamýšlí vyloučit svou odpovědnost za způsobenou škodu dle Krizového zákona. Podle nás ale mimořádná opatření MZČR s odkazem na Zákon o ochraně zdraví k omezení možnosti náhrady škody dle Krizového zákona nevedou. Podle ustanovení § 2 písm. c) ve spojení s ustanovením § 9 odst. 1 Krizového zákona se za krizová opatření dle tohoto zákona považují veškerá organizační či technická opatření určená k řešení krizové situace, případně k odstranění jejích následků.

Krizovou situací se podle ustanovení § 2 písm. b) Krizového zákona rozumí mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo **jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen nouzový stav**. Vzhledem ke skutečnosti, že opatření MZČR byla vydána v příčinné souvislosti s řešením situace ohledně šíření COVID-19, při níž byl vyhlášen Nouzový stav podle Bezpečnostního zákona, jedná se i v případě opatření MZČR o krizové opatření ve smyslu Krizového zákona [k jehož vydání je MZČR zmocněno také podle § 9 odst. 4 písm. b) Krizového zákona], a to bez ohledu na to, že MZČR při vydání tohoto opatření postupovalo dle Zákona o ochraně zdraví.

Náhrada škody podle Krizového zákona by tak měla všem dotčeným subjektům náležet i v souvislosti s omezeními vyplývajícími z nových opatření MZČR vydaných podle Zákona o ochraně zdraví. O to více se tyto závěry uplatní, když Vláda svým usnesením č. 279, vyhlášeným ve sbírce zákonů pod číslem 126/2020, vzala mimořádná opatření MZČR na vědomí, čímž je dle našeho názoru legitimizovala ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) Krizového zákona.

Závěr

Nelze s určitostí stanovit, z jakého důvodu přenesla Vláda nařízení „nepříjemných“ krizových

opatření zásadním způsobem omezujících chod České republiky na Ministerstvo zdravotnictví v podobě jím vydávaných mimořádných opatření dle Zákona o ochraně zdraví a zda tímto krokem náhodou nezamýšlela vyhnout se náhradě škody způsobené krizovými opatřeními dle Krizového zákona. Podle nás právo poškozených domáhat se náhrady škody dle § 36 Krizového zákona není ani tímto úhybným manévrem dotčeno.

Mgr. Jan Tomaier,
advokát

Mgr. Václav Vích,
advokátní koncipient

[Tomaier Legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Sídlo:

Černokostelecká 281/7
100 00 Praha 10

Tel.: +420 224 325 708

Pobočka:

Studentská 435
290 01 Poděbrady

Tel: +420 224 217 777
Email: office@tomaierlegal.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)